



Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ,
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ВИМІРИ**

Матеріали

науково-практичного круглого столу

(м. Суми, 27 січня 2023 року)



Суми
Сумський державний університет
2023

УДК 347.73:336.1(063)

П 68

СКЛАД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

Махінчук В. М., д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України, заступник директора з наукової роботи НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Попович Т. Г., канд. юрид. наук, старший дослідник, учений секретар НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Дерев'янко Б. В., д-р юрид. наук, професор, головний науковий співробітник відділу правового забезпечення ринкової економіки НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Руденко Л. Д., канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки СумДУ;

Плотнікова М. В., канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства СумДУ;

Сікорська І. М., канд. наук з держ. упр., доцент, голова правління Української асоціації викладачів і дослідників європейської інтеграції;

Швагер О. А., канд. юрид. наук, асист. кафедри міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства СумДУ

*Видання рекомендоване до видання рішенням вченої ради
Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 6 від 08.02.2022 року)*

П 68 **Правове** регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри : матер. науково-практичного круглого столу (Суми, 27 січня 2023 р.). – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 150 с.

До збірника ввійшли тези доповідей та повідомлення викладачів, студентів, учених та аспірантів ЗВО і наукових установ, які брали участь у засіданні науково-практичного круглого столу «Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри», присвяченого актуальним питанням правового регулювання ринків фінансових послуг в Україні та Європейському Союзі й проведеного в рамках реалізації освітнього проєкту «619998-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE Європейські стандарти захисту прав споживачів фінансових послуг», що реалізується за підтримки Виконавчого агентства ЄС з освіти та культури (напрямок Модуль Жана Моне програми Erasmus+).



With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Підтримка Європейською комісією випуску цієї публікації не означає схвалення змісту, що відображає лише думки авторів, і Комісія не може нести відповідальності за будь-яке використання інформації, яка міститься в ній.

УДК 347.73:336.1(063)

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	7
<i>Levkina R.V., Kotko Ya.M.</i> INSTITUTIONAL AND ORGANIZATIONAL MECHANISM OF ADAPTATION OF UKRAINIAN FINANCIAL LEGISLATION TO THE EU LEGAL SYSTEM.....	9
<i>Shvaheer O.</i> FINANCIAL INCLUSION IN THE CONTEXT OF SDG.....	13
<i>Бабко Н.М., Мандич О.В</i> ДІДЖИТАЛ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО ЗАХИСТУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ.....	16
<i>Бондар Ю. А.</i> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СФЕРИ НАГЛЯДУ ЗА ВІТЧИЗНЯНИМ СТРАХОВИМ РИНКОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	24
<i>Борщенко В.В.</i> ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СФЕРИ НАГЛЯДУ ЗА ВІТЧИЗНЯНИМ СТРАХОВИМ РИНКОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	24
<i>Грицай А.А., Тверезовська І.С.</i> ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ КРАУДФАНДИНГОВИХ ПРОЄКТІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА В УКРАЇНІ.....	27
<i>Гуцалюк О. М., Гаврилова Н. В.</i> ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	31
<i>Даценко О. І.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ШАХРАЙСТВУ З ПЛАТІЖНИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ У СИСТЕМІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА ЄС.....	36
<i>Деменко К.Е.</i> ВАЛЮТНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ З ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ.....	40
<i>Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри</i>	3

<i>Денисенко С. І.</i> СУДОВА ПРАКТИКА СУДУ ЄС ЯК ОСНОВА ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	43
<i>Деревянко Б. В.</i> ПРО ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ ДЕРЖАВОЮ КРИПТОВАЛЮТ І КРИПТОМАТІВ СЕРЕД ГРОМАДЯН УКРАЇНИ.....	47
<i>Дмитренко Е.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: БЕЗПЕКОВИЙ ВИМІР	51
<i>Загола Т. М.</i> СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	55
<i>Запорожченко А. В.</i> ІНСТИТУЦІАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА СВІТОВІ ТРЕНДИ.....	59
<i>Зінченко Г. С.</i> СПІВРОБІТНИЦТВО РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ АУДИТОРІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	63
<i>Карпюк І. В. Гальчич І. П.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	67
<i>Корнева Т. В. Сірочук І. В.</i> ПРОЗОРІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	69
<i>Кочин В. В.</i> ЗАКОНОДАВЧЕ ВНОРМУВАННЯ САМОРЕГУЛЮВАННЯ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	74

<i>Кучмістенко О.В.</i> ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	78
<i>Максюта А.О.</i> ПОРЯДОК ДОСТУПУ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ДО БАНКІВСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ.....	82
<i>Маланчук Т. В.</i> ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ЗАГРОЗОЮ ОКУПАЦІЇ ДЕРЖАВОЮ- АГРЕСОРОМ.....	85
<i>Новікова М. М.</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОРГАНУ З РИНКІВ ЦІННИХ ПАПЕРІВ (ESMA).....	88
<i>Носирєв О. О.</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	92
<i>Плотнікова М. В.</i> УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ НА ЕТАПІ НОРМОТВОРЕННЯ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ЄС ТА В УКРАЇНІ.....	96
<i>Руденко Л.Д.</i> ЩОДО ЮРИСДИКЦІОНОЇ ФОРМИ ЗАХИСТУ ВІД ФІНАНСОВОГО ФІШИНГУ.....	105
<i>Сагайдак В. О.</i> ВПЛИВ ЧЛЕНСТВА ДЕРЖАВИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ НА ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ БАНКУ ЛАТВІЇ.....	109
<i>Семіног С. В.</i> НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПОЗИЧАЛЬНИКІВ, МАЙНО ЯКИХ ПОШКОДЖЕНО, ЗНИЩЕНО АБО ЗАЛИШИЛОСЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ.....	113

<i>Ставерська Т. О.</i> ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ ЯК ІНСТРУМЕНТА РОЗРАХУНКІВ.....	117
<i>Старинський М.В.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБІГОМ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ.....	121
<i>Ткаченко В.М.</i> ПИТАННЯ ПРИВЕДЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ.....	124
<i>Трембіч А. Я.</i> МАЙБУТНЄ ІНСТИТУТУ СТРАХУВАННЯ ЯК НЕПОЙМЕНОВАНОГО СПОСОБУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТІ.....	127
<i>Туркот О. А.</i> ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО АГРАРНИХ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ЄВРОСОЮЗУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	134
<i>Цветков А.М.</i> ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕЄСТРАЦІЇ БАНКІВ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ.....	136
<i>Цукан С.В.</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБОРОТУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	140
<i>Шейн Д.С.</i> ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В КОНТЕКСТІ ПРИНЦИПУ NULLUM POENA SINE LEGE: НЕДОЛІКИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ.....	145

FINANCIAL INCLUSION IN THE CONTEXT OF SDG¹

Shvahaer O.

*Ph.D. in Law, assistant lecturer,
Department of International, European and Comparative Law
Academic and Research Institute of Law Sumy State University*

Increasing financial inclusion is being seen as one fundamental support for achieving broader sustainable development objectives, including the UN SDGs.

Financial inclusion involves delivering financial services at affordable cost to all parts of society. It enables people to manage their financial obligations efficiently, reduces poverty and supports wider economic growth. First, it reduces individuals' vulnerability. For instance, facilitating saving allows people to weather shocks and invest in their education, health and micro-businesses. Second, it increases the efficiency of daily life: bills can be paid electronically without time off work. Third, financial inclusion allows the socialization and diversification of peoples' financial risks through the financial system. For instance, breadwinner insurance can prevent people falling back into poverty. Fourth, financial inclusion supports economic growth through increasing financial resources to support real economic activity, particularly for individuals and small and medium enterprises (SMEs) [1, p.8].

Financial inclusion is known as a process of encouraging the accessibility and utility of formal financial services among public users and companies. Besides, financial inclusion also ensures that formal financial services are accessible and used by people and companies. Additionally, the objective of financial inclusion targets vulnerable communities, including low-income groups, to be financially included while having accessible financial services. Financial services include credit, insurance, and other forms of equity. On the other hand, financial inclusion is also defined as formally possessing an account from a recognized financial institution. Individuals and companies may use the financial account to perform regular savings and borrowing and insurance and payment services. Therefore, financial inclusion must be part of a country's economic growth while assisting disadvantaged communities by improving their

¹ Дослідження проведено на виконання міжнародного проекту в сфері освіти «619998-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE Європейські стандарти захисту прав споживачів фінансових послуг» (спільний проект СумДУ, Еразмус+ Жан Моне Фонду та Виконавчого агентства з питань освіти та культури за підтримки ЄС). Підтримка Європейською комісією випуску цієї публікації не означає схвалення змісту, який відображає лише думки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

income and job opportunities [2, p. 3]. Financial inclusion is assessed on three dimensions: (i) access to financial services, (ii) financial service use, and (iii) product and service quality. In addition, financial inclusion also includes some essential characteristics such as financial literacy and competency, market conduct and consumer rights, and overcoming impediments to financial measure usage. The fundamental principles of digital financial inclusion serve as the foundation for digitizing financial services. Additionally, they conform to the GPMI's standards and other widely recognized documents [2, p. 4].

The full potential of digital finance to support the SDGs should be based on an ecosystem approach, focusing on three levels: infrastructure, regulation, and the wider environment. Infrastructure is fundamental, in particular four elements: The first and the foundation of the others is digital inclusion, the key to digital finance. The second, drawing on COVID-19 experiences, is open interoperable electronic payment systems. The third entails building digital identity, and simplified account opening and electronic know-your-customer (known as e-KYC) systems. The fourth - design of digital financial markets and systems - broadens the accessibility of finance and investment. Implementing the four elements will be a major journey for any economy, but has significant potential to transform not only finance but economies and societies, through fintech, financial inclusion, and sustainable development. This infrastructure in turn requires a balanced proportional graduated approach to financial regulation involving strategic use of technology for regulation and supervision, and an environment that supports research and development and human capital development, and encourages innovation [3, p. 179].

The implication of the observed positive association between financial inclusion and environmental sustainability is that financial inclusion objectives and environmental sustainability objectives can complement each other in the drive to achieve the United Nations sustainable development goals (SDGs). The complementary benefits of financial inclusion and environmental sustainability will ensure that formal financial services are accessible to all members of society, and ensure that users of formal financial services use formal financial services in ways that promote the continuity of society and the preservation of the environment. Policy makers should find ways to strengthen existing environmental policies to preserve the environment. Financial authorities, on the other hand, should ensure that formal financial services are delivered in ways that promote sustainable growth in society and the environment. Also, there

may be a need to make changes in the national financial inclusion strategy to ensure that financial inclusion is aligned with environmental sustainability goals [4, p. 20-21].

Digital financial inclusion has its benefits, namely: it enables financial institutions to reduce costs by reducing queues, reducing paperwork, minimizing costs of maintaining segregated departments, etc. The experience of the Covid-19 pandemic and the martial law imposed on the territory of Ukraine demonstrated the importance of digital financial inclusion.

In the Strategy of Ukrainian Financial Sector Development until 2025, one of the strategic areas is financial inclusion. The vision of the financial sector is considered to be integrated into the international space, efficient, sustainable and a competitive financial sector which dynamically develops and provides a significant contribution in sustainable and inclusive economic growth of Ukraine. Ensuring this strategic direction involves: increasing the availability and level of use of financial services; strengthening the protection of the rights of financial services consumers; increasing the level of financial literacy of the population [5].

In our opinion, the optimal conditions for the implementation of the digital financial inclusion strategy are the consolidation of legal regulation, technological solutions, the inclusiveness of the regulation of the financial services market, the development and introduction of methods of assessment and control of financial risks and financial monitoring, institutional improvement and promotion of innovations in financial services instruments.

References:

1. Arner Douglas, et al. Sustainability, FinTech and Financial Inclusion. European Banking Institute Working Paper Series 2019/41, University of Luxembourg Law Working Paper No. 006-2019, UNSW Law Research Paper No. 19-63, University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2019/038, European Business and Organization Law Review (Forthcoming).

URL: <https://ssrn.com/abstract=3387359> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3387359>.

2. Lee-Ying Tay, Hen-Toong Tai, Gek-Siang Tan. Digital financial inclusion: A gateway to sustainable development. Heliyon. Volume 8. Issue 6. 2022. URL: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e09766>.

3. Arner Douglas, et al. Digital Finance, Financial Inclusion, and Sustainable Development: Building Better Financial Systems. Fintech and COVID-19. 2022. P. 176–201.

4. Ozili, Peterson K. Financial Inclusion and Environmental Sustainability. Digital Economy, Energy and Sustainability: Opportunities and Challenges, Forthcoming. URL: <https://ssrn.com/abstract=4311219>

5. Strategy of Ukrainian Financial Sector Development until 2025 (with March, 2021)

URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025_eng.pdf?v=4.